

Helsingin hallinto-oikeudelle

Asia: Kunnallisvalitus Hyvinkään kaupunginvaltuuston 28.5.2018 päätöksestä (§41) hyväksyä Sveitsi-Härkävehmaan osayleiskaavaa

Valittaja: MeidänSveitsi-liikkeen puolesta (yhteystiedot ei julkisia)

Auli Hyyrynen, Koskenmaantie 419, 05510 Hyvinkää, auli.hyyrynen@gmail.com puh. 0404147838,

Walteri Nummelin, Seittämänmiehenkatu 42 as.3, 05830 Hyvinkää nummelin.walteri@gmail.com, puh. 0442855448

Terhi Taipale-Lepola, Lähteisten tie 2, 05830 Hyvinkää, terhi.taipalelepola@gmail.com, puh. 0505588624

Sirpa Kalliomaa, Helenenkatu 10 E, 05800 Hyvinkää, sirpa.kalliomaa@gmail.com, puh. 0408378228

MeidänSveitsi-liike syntyi eri yhdistysten ja puolueiden sekä muutaman suunnittelualueella asuvan ja aluetta aktiivisesti käyttävien ihmisten toimesta tammikuussa 2018. Liikkeen tarkoituksena oli lisätä kuntalaiskeskustelua asiaan liittyen ja kerätä adresseihin nimiä, missä asuntorakentamista vastustetaan ja toivotaan aluetta kehitettävän matkailu-, virkistys- ja luontoarvojen näkökulmasta.

Osoite: Auli Hyyrynen, Koskenmaantie 419, 05510 Hyvinkää

Vaatimukset: Vaadimme Helsingin hallinto-oikeutta kumoamaan Hyvinkään kaupunginvaltuuston 28.5.2018 tekemän Sveitsi-Härkävehmaan osayleiskaavaa koskevan päätöksen. Lisäksi vaadimme, että koko kaava asetetaan täytäntöönpanokieltoon valituksen käsittelyn ajaksi.

1.YLEISPERUSTELUT

Osayleiskaavaehdotuksen selostuksen alussa on ansiokkaasti käyty läpi alueen historiaa, luonnonympäristöä sekä rakennettua ympäristöä. Tästä alueen yleisesittelystä selviää, miten merkittävästä alueesta on kyse.

Mielestämme osayleiskaavaprosessi ja siten kaupunginvaltuuston hyväksymä 28.5.2018 hyväksymä Sveitsi-Härkävehmaan alueen osayleiskaava ei ole MRL 1 §:n yleisten tavoitteiden mukainen ja siksi päätös tulisi hylätä. Kaava ei mielestämme erityisesti täytä seuraavia MRL:n kohtia: MRL 1§ 2 momentti, 22§, 32§, 35§, 39§, 91§b

Jos mikään valituksessa esiin nostamamme yksittäinen asia ei suoraan lain mukaan riitä kumoamaan kyseistä päätöstä, toivomme oikeuden vielä käyttävän asian ratkaisussa kokonaisharkintaa, sillä osayleiskaavan mahdollistama rakentaminen on peruuttamaton muutos tämän monella tavalla merkittävän alueen luonteeseen.

MRL:n 1§ 1. momentissa mainittuun alueen käyttöön ja rakentamiseen liittyen on lukuisissa lausunnoissa, muistutuksissa ja mielipiteissä tuotu esiin, että alue ei joko sovi asuntorakentamiseen ollenkaan tai

suunniteltu rakentaminen on täysin ylimitoitettu. Näissä kannanotoissa on haettu perustelut valtakunnallisista alueiden käyttöön liittyvistä tavoitteista, maakuntakaavasta sekä Hyvinkää omista aluetta koskevista ohjeista (Sveitsin puiston luonnonsuojelualue, Sveitsinpuiston luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma, Hyvinkään pohjavesialueen suojelusuunnitelma, Hyvinkään viheralueohjelma 2011-2020, Hyvinkään liikuntasuunnitelma 2013-23.) Kaupunkilaisilla oli mahdollisuus kirjoittaa nimensä adresseihin, missä rakentamista vastustettiin ja toivottiin aluetta kehitettävän matkailu-, virkistys-, ja luontonäkökulmista lähtien. Adressit keräsivät nimiä yli 3300. Yleinen mielipide Hyvinkäällä on ihmisten kanssa käytyjen keskustelujen perusteella mielestämme asuntorakentamista vastaan. Lähdimme valituksen tekemiseen sekä meihin otettujen yhteydenottojen perusteella että yhdistyksemme toimintaa liittyvien luonto- ja kulttuuriarvojen puolustaminen takia.

Kaavoitusprosessiin liittyvä vaihtoehdottomuus alueen suunnittelussa loukkaa kuntalaisten oikeustajua. Vaikka kaavoitukselle ei lain mukaan ilmeisesti voida esittää vaadetta vaihtoehtojen selvittämiseen, olisi ne Sveitsiin liittyvässä suunnittelussa olleet keskeistä. Valituksemme myötä alueen merkityksen laajuus tulee esille ja toivomme, että kaikki osa-alueet huomioon ottaen käytettäisiin siis vielä kokonaisharkintaa ja osayleiskaava hylättäisiin tai palautettaisiin käsittelyyn tarkemman selvittelyn ja vaihtoehtojen kehityssuuntien paremman tutkimisen mahdollistamiseksi. Lisäksi toteamme, että Hyvinkäältä löytyy suunnitellulle asuntorakentamiselle helposti vaihtoehtoisia alueita, Sveitsiin liittyvät intressit ovat edelleen hyvin ristiriitaiset ja asiaa ei ole riittävästi tarkastelu yleisten hyötyjen ja haittojen näkökulmista

2.OSALLISUUS, MRL 1§ 2 momentin vastaisuus

MRL:n 1§ 2 momentin todetut jokaisen osallistumismahdollisuudet asioiden valmisteluun, suunnittelun laatu ja vuorovaikutus ja asiantuntemuksen monipuolisuus eivät ole riittävästi täyttyneet. Tiedotuksen osalta kiitosta voi antaa Hyvinkään kaupungin sivuilla olevasta avoimesta tiedottamisesta ja mahdollisuudesta päästä lukemaan asiakirjoja sekä sitä pyydettyä asiaa tiimoilta järjestetyistä tiedotustilaisuuksista. Mutta muuten myös tiedottaminen on ollut liian vähäistä alueen merkittävyyden kannalta. Tästä esimerkki osayleiskaavaehdotuksen muistutuksessa 11 (kts liite 4, muistutuksista ja vastineista)

Osallistumismahdollisuudet asioiden valmisteluun eivät täyty. Alueen maankäytön kehittämissuunnitelma käynnistettiin 8.2.16 kaupunginhallituksessa. Asukastyöpaja järjestettiin 17.2.16 ja asukaskyselyt kaupungin internetsivuille tehtiin heti tämän jälkeen. Asukkailla ja periaatteessa kuntalaisilla olisi ollut mahdollisuus osallistua siis välittömästi kehittämissuunnitelman käynnistämisen jälkeiseen tiedotustilaisuuteen ja asukastyöpajaan. Osallistujia oli 30 ja näistäkin osa viranomaisia ja kuntapäätäjiä. Nämä tilaisuudet eivät täytä MRL 1§ 2 momentissa tarkoitettua osallistumismahdollisuutta asioiden valmisteluun, suunnittelun laatua ja vuorovaikutusta. Tässä vaiheessa osallistumismahdollisuudet asioiden valmisteluun tarkoittivat lähinnä sitä, että tilaisuudessa haettiin pohjaa asukaskyselylle, missä rajattiin alueen sisällä olevia alueita, joista sai lausua mielipiteensä ja arvioida miten hyvin ne sopivat asumiseen, virkistykseen, liikuntapalveluille, matkailuun tai muuhun yritystoimintaan. Vaihtoehdoissa ei ollut julkista palvelua, joka kuitenkin oli ollut alueella keskeinen toimija (koulu). Alueen kehittämiseen, mikä siis oli alueen maankäytön kehittämissuunnitelman tarkoitus, ei tosiasiallisesti voinut vaikuttaa. Asukaskysely sekä tehtiin että sitä tulkittiin asuntorakentamisen näkökulmasta. Myös lukiolaisille ja nuorisovaltuustolla alueen kehittäminen esiteltiin tulevan asuntorakentamisen näkökulmasta. Tällainen kysymyksen asettelu muokkaa ihmisten mahdollisuuksia esittää avoimesti alueeseen liittyviä kehitysehdotuksia ja osallistua asian valmisteluun.

Kyselyn tuloksista (asukaskyselyt *liitteet* 1 ja 2) näkee, ettei mitään aluetta koettu ensi sijaisesti sopivaksi asuntorakentamiseen. Härkävehmaan koulun kohdalla eniten sopivuutta nähtiin liikuntapalveluille ja virkistyskäyttöön. Kaavoituksen laatimassa johtopäätöksessä sanotaan kuitenkin Härkävehmaan koulun kohdalla seuraavaa: ”*Alue koetaan oivallisena paikkana uudelle asuntorakentamiselle. Vastauksissa korostuu matala, pienimuotoinen ja ympäristöön hyvin istuva rakentaminen.*” Lisäksi eri alueista esiin

nostavassa yhteenvedossa todetaan Härkävehmaan koulun osalta: ”Alueelle voisi rakentaa asuntoja”, vaikka kuten yllä on mainittu, ensi sijaisesti alue nähtiin liikunta- ja virkistyskäytössä.

Mielestämme asukaskyselyä on tulkittu virheellisesti. Lisäksi asukaskyselyllä ei ole ollut minkäänlaista vaikutusta myöhemmin osayleiskaavassa esitettyyn asuntorakentamiseen. Lisäksi muistutuksiin ja mielipiteisiin ei olla mielestämme vastattu riittävää monipuolista asiantuntijuutta osoittaen (kts. liite 4 muistutuksista ja vastineista). Työpajoja tms. ei ole järjestetty varsinaisen kaavoituksen alettua, jolloin hyvinkääläiset vasta alkoivat jollain tavalla heräämään asian äärellä. Tämä on mielestämme MRL 1§:n 2. momentin vastaista toimintaa.

Kai Kokon kirjassa Ympäristöoikeuden perusteet 2017 esitetään kaavio, missä OAS:sta annetun palautteen perusteella on ns. tavoitevaihe. Valmisteluvaiheeseen eli kaavaluonnoksen valmistelun kohdalla on kaaviossa kuvattu osallistuminen yleisötilaisuuteen, seminaareihin, työpajoihin jne., viranomaisneuvottelu ja muu yhteistyö. Työpajavaihe ja muut osallistumismahdollisuudet muiden kuin viranomaisten osalta jäivät tässä kaavatyössä siis maankäytön kehittämissuunnitelman alkuvaiheeseen. Osallistuminen oli tämän jälkeen lähinnä mielipiteiden ja muistutusten tekemisen mahdollisuutta, joilla ei kuitenkaan ollut vaikutusta kaavan sisältöön, niin kuin kaavoituksen etenemisen eri vaiheiden lopputuloksista voi lukea. Joitain muutoksia tehtiin, mutta ei sellaisia, jotka olisivat tarkoittaneet osoitusta todellisesta mahdollisuudesta vaikuttaa kaavan sisältöön. Vai tarkoittaako MRL 1§:n 2. momentin kohta pelkästään mahdollisuutta osallistua ei mahdollisuutta vaikuttaa? Mielestämme muistutuksiin liittyvistä vastineista ei myöskään välity vaikutelmaa riittävän monipuolisesta asiantuntijuudesta, mitä MRL 1 § 2. momentti edellyttää. (Kts liite 4, muistutukset ja vastineet)

Kaavoitusprosessi on mahdollisesti muodollisesti täyttänyt MRL:n sille esitetyt vaatimukset, mutta onko muodollisuus riittävä peruste kaavoitustyön lainvoimaisuuteen? Mielestämme kaavoituksen ainoana sisältönä ja tarkoituksena on ollut saada lainvoimainen yleiskaava takaamaan alueelle suunniteltu asuntorakentaminen. Osayleiskaavaprosessia edeltäneessä Sveitsi-Härkävehmaan alueen maankäytön suunnitelmassa tavoitteet määriteltiin kuitenkin laajemmin:

”Luodaan mahdollisuudet Sveitsi-Härkävehmaan alueen kehittämiseksi, kuten matkailu- ja virkistystoimintojen vahvistamiselle, hotellitoiminnan elvyttämiseksi ja Härkävehmaan koulun alueen käyttötarkoituksen muuttamiselle. Mahdolliset uudet toiminnot, kuten asuminen, sovitetaan yhteen sekä rakennetun että luonnonympäristön arvojen kanssa”

Kehittämissuunnitelmassa esiin tuodut tavoitteet ovat merkityksellisiä, sillä ne ohjaavat asiasta kiinnostuneita henkilöitä ja tahoja luottamaan siihen, että asuntorakentaminen on vain yksi mahdollinen vaihtoehto ja että muutkin vaihtoehdot tutkitaan. Käytännössä prosessi eteni niin, että alueen kehittämistä tarkasteltiin vain asuntorakentamisen näkökulmasta, mihin muut toiminnot eli matkailu-, virkistys, koulun käyttötarkoituksen muuttaminen, arvokkaaksi todettu rakennettu- ja luontoympäristö ja näihin liittyneet näkökohdat ja tavoitteet saivat sopeutua.

Kai Kokko kirjoittaa kaavoitusmenettelystä näin:

”5.5.3

Kaavoitusmenettely

Kaavoitus on nykyiseltä muodolta osallistavan suunnittelun ja ympäristöarvioinnin yhdistävää hallintomenettelyä, johon sisältyvässä päätöksessä hyväksytään kaavakartta aluevarauksineen ja kaavaselostus. Kaavan oikeusvaikutukset arvioidaan viime kädessä kaavakartan perusteella. Kaavoitukselle tyypillisen avoimen osallistumisen ja vuorovaikutuksen on todettu lisäävän osallistuvien tahojen sitoutumista suunnitelman hyväksymiseen. Yhteistyönä valmistelevassa suunnitelmassa on mahdollista sovittaa erilaisia intressejä toisiinsa ja laajentaa päätöksenteon perustaa.

Erityisesti kuntia koskee MRL 6.2§:n tiedottamisvelvollisuus, jonka mukaan kaavoja valmistelevien viranomaisten on tiedotettava kaavoituksesta sillä tavoin, että niillä, joita asia koskee, on mahdollista seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen...

Kaavoitusmenettely on järjestettävä kaavahankkeen merkitys huomioon ottaen kunnan ja maakunnan parhaaksi katsomalla tavalla- kuitenkin niin, että suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista tiedotetaan kaavaa valmisteltaessa sillä tavoin, että MRL 62§:ssä tarkoitetuilla osallisilla on tosiasialliset mahdollisuudet arvioida kaavoituksen merkitystä ja esittää mielipiteensä asiassa. Tiedottamisen laajuutta ja tarvetta harkitaan myös suhteessa kaavan todennäköisten ympäristövaikutusten ulottuvuuteen ja suuruuteen.”

Mielestämme edellä mainitut seikat eivät ole riittävästi toteutuneet ja pidämme kyseistä kaavaa Hyvinkään mittakaavassa merkittävänä.

Kaavoitus on vastineissaan tuonut esiin, että vaihtoehdot on kartoitettu. Ilmeisesti tässä tarkoitetaan viranomaisneuvottelua, jossa mietittiin koululle vaihtoehtoista käyttötarkoitusta. Tässä kokouksessa vaihtoehtoa ei ollut löytynyt. Lisäksi vaihtoehtojen kartoittaminen nähdään tapahtuneen arkkitehtikilpailun kautta. Tässä kyse on kerrostalokompleksien vaihtoehtoista, ei alueen muiden mahdollisten vaihtoehtojen kehitysnäkymien pohtimista, mikä koko osayleiskaavaprosessissa olisi ollut keskeistä.

3.MAANKÄYTTÖSOPIMUS 92§b vastaisuus

MRL 91 b§:n mukaan kaavojen sisältöä ei voi sitovasti sopia ennen kaavan julkista nähtävillä oloa.

Yhteistoimintasopimus Hyvinkään kaupungin ja Finex Oy:n kanssa tehtiin alkuvuodesta 2016. Sopimuksen sisältönä oli, että Finex Oy:n lupaa kunnostaa hotellin ja kaupungin lupaa kaavoittaa 40 000 kerrosneliötä rakennusalaan Sveitsi-Härkävehmaan alueelle (varalle Marjamäki ja Teerisuo). Sopimus käynnisti alueen maankäytön kehittämissuunnitelman ja sitä seuranneen kaavoitusprosessin. Sisältö ei ole kaavoitusprosessissa juurikaan muuttunut. Yhteistoimintasopimus hyväksyttiin virallisesti valtuustossa vasta 25.4.16, mutta tosiasiallisesti sopimuksen sisältö on täysin ohjannut tulevaa kaavoitusprosessia.

Yleisötilaisuudessa ja työpajassa 17.2.16 kaavoituspäällikkö esitteli alueen kehittämistä yhteistoiminta sopimuksen sisällön mukaisesti. Muistutuksista voi lukea, että kaavoituspäällikkö kertoi tuolloin, ettei näin massiivista rakentamista luultavasti tulisi kyseeseen, mutta myöhemmin ilmeni, että siis tuli. Muodollisesti asia on ehkä hoidettu oikein, mutta tosiasiallisesti tulevan kaavoituksen sisältö noudattaa syksyllä 2015 tehdyn yhteistoimintasopimuksen sisältöä ja se on ohjannut kaavoitustyötä jo ennen hyväksyttyä maankäytön kehittämisen suunnitelmaa (30.5.2016) ja sitä seurannutta kaavoituksen alkamista. Tämän jälkeen kaavoitusprosessi on edennyt tämän alkuperäisen suunnitelman toteuttamiseksi. Todellisia muita vaihtoehtoja ei ole tutkittu, asukkaiden mielipiteitä ei ole otettu huomioon, kaavaprosessiin ei ole ollut enää mahdollista vaikuttaa olennaisesti (vain pieniltä osin, esim. pohjaveden merkitys on otettu paremmin huomioon) Tällainen näennäinen kaavoitustyö ja kaupunkisuunnittelu vie pohjaa demokratialta.

Koska kaavan sisältöön ei ole voinut mielestämme vaikuttaa (kuten myös osallisuus kohdassa esitimme) ja yhteistoimintasopimuksen sisältö on ohjannut heti alusta alkaen kaavoitusprosessia katsomme, että maankäyttösopimus on tehty sitovasti ennen kuin kaavaluonnos tai ehdotus on ollut julkisesti nähtävillä eli toiminta on MRL 91§ b:n vastainen

Osayleiskaavaprosessissa asia esitetään seuraavasti:

”-KH:n hyväksymä kaavoitusohjelma (KH 14.2.2015 § 278)

- Sveitsi-Härkävehmaan alueen maankäytön kehittämissuunnitelma, joka perustuu edelliseen : Alustava aikataulu - käynnistäminen ja tavoitteet, kaupunginhallitus 8.2.2016 - työohjelman esittely tekniselle lautakunnalle ja ympäristölautakunnalle yhteisessä seminaarissa 10.2.2016 - yleisötilaisuus ja työpaja 17.2.2016 - karttakysely yleisölle 22.2.–14.3.2016 - suunnitelmaluonnos, kaupunginhallitus 11.4.2016 - suunnitelmaluonnoksen nähtävillä olo 12.4.–3.5.2016 - suunnitelman hyväksyminen, kaupunginhallitus 30.5.2016

Suunnitelman taustalla ovat alueeseen kohdistuvat kehittämistarpeet, kuten hotellitoiminnan elvyttäminen ja Härkävehmaan koulun lopettaminen kouluverkon kehittämisen myötä. Tarkoituksena ideoida alueelle uusia toimintoja, sovittaa ne yhteen ympäristö arvojen kanssa ja samalla vahvistaa Sveitsin roolia matkailu- ja virkistyskäytössä. Tavoitteena on

- Hyvinkään ja Sveitsin alueen imagon vahvistaminen - Sveitsinpuiston ydinalueen säilyttäminen matkailu- ja virkistyskäytössä - Alueen luonnon, maiseman ja rakennetun ympäristön arvojen vaaliminen - Sveitsin uimalan kehittäminen, uimalan ja hotellin välisten yhteyksien parantaminen - Hotellin toimintaedellytysten parantaminen maankäyttöä kehittämällä Sveitsin majan ympäristön kehittäminen - Riittävien yleisten pysäköintipaikkojen turvaaminen - Sveitsin koulun laajenemismahdollisuuksien kartoittaminen - Härkävehmaan koulun ja sen ympäristön käyttömahdollisuuksien kartoittaminen - Aleksis Kiven katuun ja/tai Härkävehmaan katuun tukeutuvan asuntorakentamisen edellytysten selvittäminen - Joukkoliikennemahdollisuuksien selvittäminen ”

4.VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET, MRL 22§ vastaisuus

Mielestämme osayleiskaavan sisältö on ristiriidassa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteiden kanssa. Mm. matkailuun liittyen on Uudellamaalla tehty tuoreita kehityselvityksiä, joissa Hyvinkään Sveitsi on yhtenä kohteena. Osayleiskaavaehdotuksen selostuksessa on käytetty lähteenä 2008 vuoden valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden versiota. Kaavaselostuksen mukaan:

”Sveitsin-Härkävehmaan -alueen suunnitteluun vaikuttavat erityisesti olemassa olevan rakenteen ja rakennuskannan hyödyntämistä, taajamakuva ja kulttuuriympäristön arvoja sekä viheralueita ja luontoarvoja koskevat tavoitteet.”

Kaavoitus on tarkastellut edellä mainittuja seikkoja ja päätynyt siihen, että suunnittelualueella mainitut seikat voidaan ottaa huomioon ja alueen käyttö kerrostaloalueena palvelee valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Erityisesti suunnittelualueen läheinen sijainti muuhun yhdyskuntarakenteeseen on nähty näitä valtakunnallisia tavoitteita suosivana. Ilmastovaikutukset ovat näin ollen kaavoituksen mukaan positiiviset.

Seuraavassa osayleiskaavaehdotuksen kaavaselostuksesta tästä aiheesta kirjoitetaan seuraavasti:

”2.2 SUUNNITTELUTILANNE

2.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista vuonna 2000. Päätöstä tarkistettiin 13.11.2008 tavoitteiden sisällön osalta. Alueidenkäyttötavoitteiden tehtävänä on valtakunnallisesti merkittävien seikkojen huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa. Tavoitteet on ryhmitelty seuraaviin kokonaisuuksiin
- toimiva aluerakenne

- eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
- kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
- toimivat yhteysverkot ja energiahuolto
- Helsingin seudun erityiskysymykset
- luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

Sveitsin-Härkävehmaan -alueen suunnitteluun vaikuttavat erityisesti olemassa olevan rakenteen ja rakennuskannan hyödyntämistä, taajamakuvaa ja kulttuuriympäristön arvoja sekä viheralueita ja luontoarvoja koskevat tavoitteet.

Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu, yleistavoitteet

- Alueidenkäytöllä edistetään yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyttä. Olemassa olevia yhdyskuntarakenteita hyödynnetään sekä eheytetään kaupunkiseutuja ja taajamia. Taajamia eheyttäessä parannetaan elinympäristön laatua.

Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu, erityistavoitteet:

- Alueidenkäytön suunnittelussa on edistettävä olemassa olevan rakennuskannan hyödyntämistä sekä luotava edellytykset hyvälle taajamakuvulle. Taajamia kehitettäessä on huolehdittava siitä, että viheralueista muodostuu yhtenäisiä kokonaisuuksia
- Alueidenkäytössä on varattava riittävät alueet jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten sekä edistettävä verkostojen jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua
- Alueidenkäytössä tulee edistää energia säästämistä sekä uusiutuvien energialähteiden ja kaukolämmön käyttöedellytyksiä
- Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava terveellisen ja hyvälaatuisen veden riittävä saanti ja se, että taajamien alueelliset vesihuoltoratkaisut voidaan toteuttaa. Lisäksi alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon jätevesihaittojen ehkäisy.

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat, yleistavoitteet:

- Alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. Ekologisien yhteyksien säilymistä suojelualueiden sekä tarpeen mukaan niiden ja muiden arvokkaiden luonnonalueiden välillä edistetään.
- Alueidenkäytöllä edistetään luonnon virkistyskäyttöä sekä luonto- ja kulttuurimatkailua parantamalla moninaiskäytön edellytyksiä. Suojelualueverkoston ja arvokkaiden maisema-alueiden ekologisesti kestävä hyödyntämistä edistetään virkistyskäytössä, matkailun tukialueina sekä niiden lähialueiden matkailun kehittämisessä suojelutavoitteita vaarantamatta. Alueidenkäytössä edistetään kyseiseen tarkoitukseen osoitettujen hiljaisten alueiden säilymistä.

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat, erityistavoitteet:

- Alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät.
- Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Alueidenkäyttöä on ohjattava siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota.
- Alueidenkäytössä on otettava huomioon pohja- ja pintavesien suojelutarve ja käyttötarpeet.

Pohjavesien pilaantumis- ja muuttamisiskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle niistä pohjavesialueista, jotka ovat vedenhankinnan kannalta tärkeitä ja soveltuvat vedenhankintaan”

Mielestämme edellä mainitut perustelut eivät vastaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Nojaamme omissa perusteluissamme ”valtioneuvoston päätökseen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017” julkaisuun.

1. Alueiden ratkaisuilla vaikutetaan tulevaisuuteen ”Alueidenkäytön suunnittelulla vaikutetaan suoraan asumisen, elinkeinoelämän ja vapaa-ajan toimintojen sijoittumiseen sekä niitä yhdistäviin verkostoihin. Kestävällä alueidenkäytön suunnittelulla edistetään

yhteiskunnan toimivuutta, rakennetun ympäristön laatua ja ihmisten arjen sujuvuutta. Nyt tehtävät alueidenkäyttöä koskevat ratkaisut vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen”

- Pyrimme valituksessamme tuomaan esiin Sveitsin puiston merkittävyyttä ja rakentamisen lopullisuutta alueen kehittämisen kannalta. Toivomme kokonaisharkintaa juuri tähän valtakunnalliseen alueidenkäyttötavoitteeseen liittyen. Osayleiskaavan mahdollistavalla asuntorakentamisella on edellä mainittu pitkäkantoinen vaikutus tulevaisuuteen.

1.1 Alueidenkäyttö tukee siirtymistä vähähiiliseen yhteiskuntaan

Sveitsin puisto, luonnonsuojelualue ja siihen liittyvä matkailukompleksi sijaitsee aivan keskustan tuntumassa. Hyvinkää onkin historian kuluessa hyödyntänyt tätä erityisaluettansa monella tavalla liikunta-, urheilu- ja matkailutoimintoja kehittäessään, niin kuin osayleiskaavaselostuksessa kerrotusta alueen historiasta voi lukea. Nyt tämä erinomainen sijainti kääntyy alueen historiallista luonnetta vastaan ja alue nähdäänkin eheytyvän yhdyskuntarakenteiden kannalta otollisena asuntorakentamisen alueena. Mielestämme valtakunnalliset tavoitteet eivät tarkoita tämänkaltaista eheytyvää yhdyskuntarakennetta, vaan järkevää kaupunkisuunnittelua, missä asuinalueet suunnitellaan kokonaisuutena, helposti julkisten yhteyksien kautta tavoitettavina. Sveitsinpuiston kaltaiset alueet tulisi nähdä laajoina viheralueina, minkä moninaisista palveluista kaikki kaupunkilaiset pääsevät osallisiksi. Nythän alue tosiasiansa privatisoituu, vaikka muille kuin kerrostaloasukkaille pyritäänkin järjestämään alueelle kulkuyhteydet. Hyvinkäällä on runsaasti alueita, jotka palvelevat tätä eheytyvää yhdyskuntarakentamista.

Ilmastonmuutoksen hillitsemisessä kotimaanmatkailun lisääntyminen tarvitsee juuri Sveitsin kaltaisia alueita. Kerrostaloalueen rakentuminen tällaisen upean luonto- kulttuurimatkailukohteen viereen ei ole mielekäästä. Mahdollinen rakentamisen pitää palvella mm. matkailuun liittyviä tavoitteita. Hyvinkään ympäristöyhdistyksen ideomat jääkausi- luontokeskus ja Hyvinkään kansallinen kaupunkipuisto kehittäisivät alueen matkailua huomattavasti enemmän kuin kerrostaloalue muutamine lomaosakkeineen, jotka kaavoitus on esittänyt matkailua ja hotellitoimintaedellytyksiä palvelevana rakentamisena. Lomaosakkeiden rakentaminen esim. osana Sveitsi-Härkävehmaan kunnostettavaa koulua voisi jo nähdäkin mielekkään alueen valtakunnallisiin tavoitteisiin sopivana rakentamisena.

Matkailun ja valtakunnallisten tavoitteiden yhdistämisessä vetoamme erityisesti *”Matkailun aluerakenne Uudellamaalla 2050”- julkaisuun (kts. lähdeluettelo)*, missä Hyvinkään Sveitsi on nähty yhtenä alueena, jolla voisi olla merkitystä matkailupalveluiden verkostoa kehitettäessä. Sveitsin menetys kerrostalojen alle on menetys myös muille Uudenmaan matkailualueille, sillä tarkoituksena on tehdä yhteistyötä ja alueiden nähdään palveleva toinen toisiaan.

1.2 Luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön kestäväää käyttöä edistetään

Luonnonmonimuotoisuuden edistäminen valtakunnallisena alueiden käyttötavoitteena ei tue epävarmojen teknisten ratkaisujen varaan A 1 luokan pohjaveden muodostumisalueen päälle rakentuvan kerrostaloalueen ja vieressä sijaitsevan luonnonmonimuotoisuutta ilmentävän luonnonsuojelualueen yhteensopivuutta (kts liite 3, Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistyksen lausunto osayleiskaavaehdotukseen)

Valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden mukaan ” kulttuuriympäristöt muuttuvat talouteen, elinkeinoelämään ja väestökehitykseen liittyvien muutosten seurauksena. Rakennetun ympäristön vajakäyttö tai käytön puute ovat suurimpia haasteita kulttuuriympäristöjen säilyttämiselle. ”

Uudenmaan liiton julkaisussa E 114-2017 *”Missä maat on mainioimmat ”* Sveitsin puisto on valittu yhdeksi Uudenmaan merkittäväksi kulttuuriympäristöksi. Perusteluina on erityisesti ollut luontoarvot. Sveitsin puisto ja nykyisin luonnonsuojelualueena toimiva osa puistoa on ihmisen toiminnan myötä tullut siksi kulttuuriympäristöksi, mikä se nyt on. Myös vasta ilmestynyt *Uudenmaan kulttuuriympäristöjen strategia* korostaa Sveitsin kaltaisten alueiden säilyttämistä ja kehittämistä (kts lähdeluettelo).

Alueella muutama vuosi sitten aloittanut Seikkailusveitsi on jatkumoa tälle kehitykselle. Seikkailusveitsi on rakennettu maastoon sopivaksi ja rakentamiseen on käytetty laadukkaita rakennelmia, jotka muuttavat aluetta ja samalla ovat tämän ajan ihmisen jälki puistoon. Kerrostaloalue ei ole mielestämme se jälki, minkä meidän aikamme pitäisi puistoon jättää. Alue on säilytettävä ja sitä on kehitävä niistä lähtökohdista, joista aikaisemmat sukupolvet ovat luonnon kanssa yhteisvoimin puiston tähän merkittävään arvoon saattaneet.

Sveitsin merkitystä hyvinkääläisten identiteetin kannalta ei kannata väheksyä. Tämän valituksen tekemisen yksi peruste onkin juuri tämä. Kaupunkilaiset ovat ottaneet ns, Sveitsiaktiiveihin yhteyttä ja pyytäneet meitä jatkamaan alueen puolustamista valittamalla päätöksestä. Adresseihin, missä vastustettiin asuntorakentamista ja toivottiin alueen kehittämistä matkailu-, virkistys-, ja luontoarvojen lähtökodista kirjoitti nimensä yli 3300 hyvinkääläistä tai lähialueilla asuvaa. Nimiä kerättiin muutaman kk:n ajan keväällä 2018. Nimien määrää kannattaa mielestämme kunnioittaa, sillä tietoisuus adressista ei saavuttanut kaikkia hyvinkääläisiä, niin kuin olimme toivoneet (tiedottaminen yhdistystoiminnan ja siten vapaaehtoistyönä tehdyn vaikuttamismahdollisuuden kanavana on haasteellista). Keräsimme nimiä kasvotusten muutamassa tapahtumassa ja kaksi kertaa kauppakeskuksessa. Pääasiassa ihmiset kävivät itse kirjoittamassa nimen kirjastoon tai nettiin. Nimien keräämisen yhteydessä käytyjen keskustelujen perusteella voimme todeta, että hyvinkääläiset eivät ole tienneet riittävästi Sveitsin kehityssuunnitelmista ja olivat vihaisia, hämillään tai kyynisiä tästä kuullessaan.

Alueella on siis merkitystä sekä hyvinkääläisten identiteetin kannalta että alueen kehittämiseen liittyen, mitä pidetään yhtenä valtakunnallisen alueiden käyttötavoitteiden kannalta merkittävänä asiana. ” *Rakennetun ympäristön laadukkaalla kehittämisellä voidaan edistää kulttuuriympäristön monimuotoisuutta ja ajallista kerroksellisuutta. Niiden merkitys alueiden identiteetille ja vahvuuksiin perustuvalla elinkeinoelämälle sekä asukkaiden viihtyisyydelle ovat voimistumassa muuan muassa kansainvälistymisen myötä.* ”

1.3 Alueidenkäytöllä luodaan mahdollisuuksia elinkeinojen uudistumiselle

” Elinkeinorakenteen palveluvaltaistumien ja työmarkkinoiden erikoistuminen lisäävät toimintojen alueellista keskittymistä, jota suurten tuotantolaitosten toiminnan supistaminen tai lakkauttaminen teollisuuspaikkakunnilla vahvistaa...toisaalta digitalisaatio, ruoantuotanto, botalous, matkailu ja luonnonarvojen jalostus tuovat uusia mahdollisuuksia yritystoiminnan kehittämiselle. Rakennemuutosten ennakointi ja sitä tukeva alueiden käyttö ylläpitävä alueen elinvoimaa ja vähentävät muutoksista aiheutuvia haittoja”.

Hyvinkäällä ja lähialueilla on suuria globaaleja yrityksiä kuten Kone Oy. Sveitsin hotelli upeassa ympäristössä, helposti saavutettava on toiminut ja siis nyt edelleen toimii laadukkaan kongressihotellina. Kerrostaloalue heikentää alueen imagoa.

Luonto- ja hyvinvointipalvelut sekä mm. näihin perustuva kotimaanmatkailu tulevat lisääntymään (kts. lähdeluettelo ”Miten kehittää luonnon virkistys- ja matkailukäyttöä Suomessa? VN selvitys – ja tutkimustoiminnan artikkelisarja 2/18). Sveitsi nykyisen kaltaisena miljööna on tällaiseen yritystoimintaa loistava paikka. Kerrostalot vievät tältä kehitykseltä pohjaa. Luonnonhyvinvointiarvo on yhä enenevässä määrin ymmärretty. Kerrostalot Sveitsin kaltaisella alueella on muutamissa kaavoituksen vastineissa katsottu lisäävän alueille muuttavien mahdollisuuksia luontoarvojen kokemiselle, mutta tämän kaltaista luontoarvolla perustelua ei voida pitää valtakunnallisena alueenkäytön tavoitteiden mukaisina. Hyvinkäällä on onneksi erittäin hyviä asuinalueita, missä on luonnonläheinen lähiluonto helposti saavutettavissa.

1.4 Kaupungistuminen tarjoaa mahdollisuuksia ja luo haasteita.

Uudenmaan keskusprofiilit 2018, Uudenmaan liiton julkaisussa E 197-2018 profiloidaan Uudenmaan kaupunkeja. Hyvinkää luokitellaan seutukeskukseksi yhdessä Porvoon, Lohjan ja Tammisaaren kanssa. Nämä historiallisesti kerrostuneet kaupungit ovat keskeisiä myös matkailun kannalta. Seutukeskuksille ovat luonto- ja kulttuuriarvot tärkeitä ja ne omaavat historiallista kerrostumaa.

Sveitsin arvo Hyvinkäälle on luonto- ja kulttuuriarvoja tarjoavana. Arkkitehtuurista historiallista kerrostumaa alueella ovat luomassa Härkävehmaan koulu ja Sveitsin lukio. Vastineissa kerrostaloaluetta pidetään uutena historiallisena kerrostumana. Mielestämme suunniteltu kerrostaloalue palvelisi enemmän Järvenpään ja Keravan tyyppisten kaupunkien kehitystä, jotka luokitellaan julkaisussa kaupunkikeskuksiksi ja joissa asuntorakentaminen korostuu.

Kaavoituksen vastine osayleiskaavaehdotuksen muistutukseen kiteyttää kaavoituksen kannan asiaan näin:

”Osayleiskaavamääräyksillä turvataan se, että jatkosuunnitelmissa alueen kulttuurihistorialliset ja rakennustaiteelliset arvot nostetaan riittävästi huomioon. On totta, että rakentamisella luodaan aina pysyväisluonteisia muutoksia alueen ilmeeseen. Toisaalta samalla luodaan uusia kerroksia alueen rakennettuun historiaan”

Mutta samalla menetetään arvokasta vanhaa arkkitehtuurista kerrostumaa.

Mielestämme valtioneuvoston päätöstä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017 ei ole yleiskaavaa laadittaessa otettu huomioon riittävää ja monipuolista asiantuntijuutta osoittaen. Suunnittelun pitäisi mielestämme tapahtua mm. edellä mainittuihin julkaisuihin nojaten. Nämä julkaisut on tarkoitettu mm. maankäytön suunnitteluvälineiksi kaavoituksen ja muiden kaupunkeja kehittäville virkamiehille sekä päättäjille.

Keskeisiin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin liittyy myös kansainvälisiä sopimuksia. Nostamme tässä esiin YK:n Kestävän kehityksen tavoitteet- Agenda 2030, mikä velvoittaa maita takaamaan turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat. Toimenpiteinä edellytetään muun muassa kaikille riittävän edullista asuntoa, kestävää liikennejärjestelmää ja maailman kulttuuri- ja luontoperinnön suojelemista.

Sveitsin kerrostaloalue ei edistä edullista asuntorakentamista ja vaikkei kritiikkimme varsinaisesti tähän kohdistukaan, niin tuomme esiin kuitenkin, että Sveitsi puisto on ollut kaikkien hyvinkääläisten helposti saavutettava arvokas virkistys- ja luontokohde. Yksi allekirjoittaneista toimii psykologina Keski-Uudenmaan monialaisessa palvelupisteessä ja TE-toimiston enemmän tukea tarvitsevien linjalla. Tämän ihmisryhmän kuntoutumisessa Sveitsillä on ollut aivan keskeinen asema. Kävely Sveitsin luontoarvoilta arvokkailla alueilla on ollut psyykkistä toimintakykyä edistävää ja mahdollistanut työ- ja koulutuselämään kuntoutumisen. Sveitsi toimii siis myös terveyttä edistävänä ja kuntouttavana elementtinä hyvinkääläisille. Alueen muuttaminen yksityiseksi asuntoalueeksi vähentää tätä sosiaalisen kestävä kehityksen arvoa. Tietenkin kulttuuri- ja luontoperinnön suojeleminen, kuten toistuvasti valituksessamme esiin nostetaan, on myös osa Agenda 2030 tavoitteita.

5.MAAKUNTAKAAVA, MRL 32§ vastaisuus

Osayleiskaavaehdotuksen selostuksessa mainitaan maakuntakaavaan liittyvässä 2.2.2 kohdan viimeisessä kappaleessa, että maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella, mutta se on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa. Yleiskaavaa muutettaessa on huolehdittava siitä, että muutokset sopeutuvat maakuntakaavan kokonaisuuteen. Tämä vaikuttaa mm. osoitettavan asumisen muotoon, laajuuteen ja sijaintiin.

MRL 32 § ei toteudu riittävästi kaavoitusprosessissa. Mielestämme uusi osayleiskaava on monelta osin maakuntakaavan vastainen eikä maakuntakaavaa ole käytetty riittävästi ohjeena uutta kaavaa laadittaessa. Osayleiskaavan muutostyössä ei ole riittävästi otettu huomioon maakuntakaavan tavoitteita ja siten uusi yleiskaava vaikeuttaa maakuntakaavan toteutumista.

Maakuntakaavassa alue katsotaan olevan lähes kokonaan virkistysaluetta. Uudessa kaavassa virkistysalue korvautuu suurimmaksi osaksi kerrostaloilla. Maakuntakaavan edellyttämänä virkistysalueena toimisi jatkossa kerrostaloalueen ympärillä sijaitsevalla luonnonsuojelualue. Tällä logiikalla luonnonsuojelualan rajautuvilla virkistysalueilla kannattaa rakentaa asuntoja, sillä luonnonsuojelualue tulee joka tapauksessa toimimaan virkistysalueena.

Luonnonsuojelualan käyttö virkistyskäyttönä tulee lisääntymään huomattavasti, kun kerrostaloasukkaat käyttävät sitä lähiluontokohteena. Sveitsi on toiminut Hyvinkääläisille keskuspuiston tapaan virkistysalueena. Nyt päivittäinen käyttö lähiöluontokohteena tulee kasvamaan. Luonnonsuojelualan herkkä harjumaisema ja luonto eivät tule tätä kestäämään, mikä on MRL 39 § 8) kohdan maiseman ja luontoarvojen vaalimisen vastaista.

Luonnonsuojelualan lainsäädännön mukaan suojelualueiksi osoitetulle alueelle ei saa suunnitella toimenpiteitä, jotka vaarantavat tai heikentävät niitä luonto- ja ympäristöarvoja, joiden perusteella alueesta on muodostettu luonnonsuojelualue tai tavoitteena on perustaa siitä sellainen. Kaavoitus ja Sveitsin kerrostaloaluetta puoltavat päättäjät korostavatkin argumentoinneissaan, ettei rakentaminen kohdistu luonnonsuojelualueelle. He jättivät kuitenkin mainitsematta, että rakentaminen tulee kiinni luonnonsuojelualueeseen. Argumentti vaatisikin lisäyksen siitä, että luonnonsuojelualuetta ei lähdetä purkamaan, mikä olisikin ehkä vaikea prosessi. MRL 39 § 8) mainitaan luontoarvojen vaaliminen. Kerrostaloalue sijoittuu monilta osin luonnonsuojelualan keskelle, aivan kiinni siihen, eikä MRL 39 § 8 kohdan luontoarvojen vaalimista voi tapahtua.

Maakuntakaavan mahdollistaa kapean kaistaleen Aleksis Kiven kadun varrella taajama-alueiden käyttöön. Ehdot käyttötarkoitukselle korostavat kuitenkin alueen omaleimaisuutta ja edellyttävät alueen omaleimaisuuden ja ympäristö- ja luontoarvojen sekä alueen kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten ominaispiirteiden huomioonottamista. Osayleiskaavassa asuntorakentaminen ulottuu koko alueelle ei vain tälle kapealla alueelle. Edellä mainitut maakuntakaavan edellytykset rakentamiselle on pyritty hoitamaan arkkitehtikilpailun avulla.

Osayleiskaavaehdotuksen muistutusten vastineissa mainitaan moneen kertaan, että ” Sveitsin asuntorakentamisen ideakilpailun tarkoituksena oli tuottaa viitesuunnitelmaa alueen kaavamuutoksen ja asuinrakentamisen pohjaksi. Tehtävänä oli määrittellä uuden asuinrakentamisen määrä, sijoittelu ja arkkitehtoninen ilme alueen arvot ja kehittämistavoitteet huomioon ottaen. Maankäytön kehittämissuunnitelmassa rakennusoikeutta alueelle osoitettiin 31 600-42 700 k-m². ”

Osayleiskaavaluonnokseen liittyvässä vaikutusten arvioinnissa todetaan kohdassa vaikutukset kaupunki- ja maisemakuvaan: ” *Suurimmat vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja maisemaan syntyvät Aleksis Kiven kadun varren rakentamisesta. Noin puolet nykyisestä metsävaltaisesta kadun varresta muuttuu urbaaniksi kaupunkiseuduksi. Metsän ja rakentamisen suhteessa voidaan vaikuttaa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa esimerkiksi avaamalla näkymiä talorivistön läpi kohti kohoavaa harjun rinnettä kohoavaa metsää ja pitämällä rakennuskorkeudet pääosin puiden korkeutta matalampana* ”

Mielestämme maakuntakaavan vastaisuus tulee merkittävän virkistysalueen menettämisen lisäksi ylimitoitetusta rakentamisesta. Maisema- kulttuuri- ja luonto-arvojen huomioiminen arkkitehtuurikilpailulla ei ratkaise edellä maakuntakaavassa mainittuja alueen mahdolliselle rakentamiselle asetettuja ehtoja.

Pohjavesi on maakuntakaavan mukaisesti huomioitava, niin etteivät suunnitellut toimenpiteet vähennä pysyvästi pohjaveden määrää tai heikennä sen laatua. Näin tulee mielestämme tapahtumaan (kts liite 3).

Luonnonsuojelualan suhteen maakuntakaava esittää samaa kuin mitä yllä valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden kohdalla olemme jo tuoneet esiin. Maakuntakaava huomioi siis luonnonsuojelun ja MRL 35 § 8) kohdan.

Osayleiskaava on siis monilta osin maakuntakaavan vastainen. Maakuntakaava perustuu mielestämme erinomaisesti valtakunnallisiin alueiden käyttötavoitteisiin. Valituksen kohteena oleva yleiskaava ei ole ottanut riittävästi huomioon maakuntakaavan tavoitteita ja on täten hylättävä. Jos osayleiskaava saisi lainvoiman, vaikuttaisi se kielteisesti ylempien kaavojen esittämiin maankäytön tavoitteisiin.

Maakuntakaavan mukaisia ovat myös edellä valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden osalta esittämämme julkaisut. Nehän ovat juuri tehty maakuntatasolla tarkasteltavaksi mm. maankäytön suunnittelua ja kaavoitustyön asiantuntijuuden apuvälineiksi.

6. YLEISKAAVA , MRL 35§ , 39§ vastaisuus

Koska nojaamme Sveitsi-Härkävehmaan kehittämisessä valtakunnallisiin alueiden käyttötavoitteisiin ja voimassa olevaan maakuntakaavaan, joissa edellä monen kertaan esiin tuodut matkailu-, virkistys- ja luontoarvot ovat keskeisiä alueen kehittämisen kannalta ja joihin asuntorakentaminen ei edellä esitettyjen perustelujemme mukaan sovi, on mielestämme osayleiskaavan sisältö 39 § vastainen. Osayleiskaavan sisältö on siis laadittu tulevan asuntorakentamisen näkökulmasta. Kaavoitus on ottanut valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet ja maakuntakaavan huomioon ja tulkintansa mukaisesti esittänyt, miten näkökohdat on sovitettavissa asuntorakentamiseen perustuvassa osayleiskaavassa.

Aikaisempi yleiskaava eli Keskustaajaman osayleiskaava 2030 on tullut voimaan vuonna 2014. Siinä Sveitsin suunnitelma-alue on palvelujen aluetta (P1), julkisten palvelujen ja hallinnon aluetta (PY), urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta, luonnonsuojelualuetta ja virkistysaluetta. Lisäksi alue on pohjavesialuetta ja lähes kokonaan myös kaupunki- ja kyläkuvallisesti arvokasta aluetta.

Kaavoituksesta kerrottiin ympäristönsuojeluyhdistykselle, että yleiskaavaa MRL muutoksen takia edes tarvitsi tehdä.

Esimerkki osayleiskaavan ja tulevan asemakaavan suhteesta on kaavoituksen esittämässä muistutus 14 vastineessa:

”Hyvinkään kaupunkisuunnittelulla tähdätään nimenomaan koko kaupungin etuun. Asemakaavaprosessi olisi voitu 1.5.2017 voimaan tulleen MRL muutoksen mukaan käynnistää myös ilman yleiskaavan muuttamista. Tällöin olisi kuitenkin huolehdittava siitä, että asemakaava sopeutuu yleiskaavan kokonaisuuteen ja otettava huomioon MRL:n määräykset yleiskaavan sisältövaatimuksista”.

On ymmärrettävää, että yleiskaava katsottiin kuitenkin parhaaksi tehdä. Aikaisemman yleiskaava perusteella tehty asemakaava olisi johtanut valitukseen ja mahdollisuus kaavan vastaisuuteen olisi selvästi suurempi kuin nyt valmistuneella asuntorakentamiseen mahdollistavaan osayleiskaavaan verrattuna

Nämä asiat huomioiden valmistunutta osayleiskaavaa ja sen merkitystä koko keskustaajaman ja maakuntakaavan osalta on tarkasteltava laajemmin kuin mitä nyt on tehty. MRL:n 5.luvun 35§ 2. momentissa todetaan, että yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelu sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi. Mielestämme osayleiskaava on sisällöltään liian suppea ja sen sisältö on laadittu jo tulevaksi aiotun asuntorakentamisen näkökulmasta eikä alueesta itsestään.

Asuntorakentamiseen tähtäävässä osayleiskaava katsotaan mm, että tuleva asuinalue on yhdyskuntarakenteeseen liittyvää, siten taloudellista ja jopa ekologisesti kestävä. Eikö yleiskaavan tarkoitus

ole koko kaupungin tarkastelunäkökulma? Muutos aikaisempaan osayleiskaavaan on merkittävä. Alueen luonne muuttuu täysin. Aikaisemmin alueen nähtiin palvelevan Hyvinkäätä koulu, virkistys- ja urheilualueena. Nämä ovat julkisia ja yleishyödyllisiä käyttötarkoituksia. Nuorten kouluympäristönä alue on nähty oivallisena. Jos koulu olisi voinut jatkaa, olisi kestävän kehityksen näkökulma ollut huomattavasti ymmärrettävämpää kuin nyt esitetty lähellä vesi ym. infraa olevana alueena. Kestävä kehitys on MRL yksi päätavoitteista. Suhde omaan kulttuuriympäristöön ja erityisesti luontoon on arvokkaampi asia kuin vesijohtojen ym. vetämismahdollisuus, varsinkin kun Sveitsin rakentaminen ei tule estämään muiden alueiden rakentamista.

6.1 Yhteenvedona valtakunnallisiin alueiden käyttötavoitteisiin ja maakuntakaavaan esitämme osayleiskaavan sisällön osalta seuraavaa:

1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;

-asuntorakentaminen vaikuttaa merkittävästi alueen virkistyskäyttöön, mikä on koko Hyvinkään yhdyskuntarakenteen kannalta ollut alueen keskeinen käyttötarkoitus. Asunnot Hyvinkään parhaimmalle paikalle saattavat tuoda ns. hyviä veronmaksajia, mutta muualle rakentuvien asuinalueiden asukkaat sekä nykyiset asukkaat kärsivät tästä. Heidän joukossaan on myös merkittäviä veronmaksajia. Alueen taloudellinen merkitys on luonto- matkailu- ja virkistysarvoissa. Ekologisesti kestävää on luonnonsuojelualueesta huolehtiminen ja alueen käyttö, niin ettei tärkeät luontoarvot vaarannu. Tärkeää on myös lähellä sijaitseva laadukas keskuspuistotyyppinen virkistysalue. Kotimaan matkailun lisääntyessä ekologinen kestävyys alueen sijaintina lähellä pääkaupunkiseutua tulee erityisesti kasvamaan.

2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;

-kaavoituksen vastineissa osayleiskaavaehdotuksen muistutuksiin perusteluna on usein tämä yleiskaavan sisältö kohta eli olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö. Tietenkin tällainen perustelu on helposti löydettävissä, jos Sveitsin kaltainen alue sattuu sijaitsemaan niin lähellä keskustaa. Virkistys-, matkailu- ja luontoarvoiltaan lähellä keskustaa sijaitsevan alueen kaavoittamista asuntorakentamiseen ei mielestämme voi perustella helposti käytössä olevalla yhdyskuntarakenteella. Tätä asiaa on kuitenkin vastineissa painotettu. Ilmastoystävällisyydellä on myös perusteltu lähellä olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttämistä. Korostamme, että yleiskaavalle asetettuja sisältötavoitteita on tarkasteltu jo tulevan asuntorakentamisen näkökulmasta ja huolehdittu siitä, että yleiskaavalle vaaditut sisältövaatimukset täyttyvät. Mielestämme yleiskaavan sisältövaatimuksia pitää tarkastella ja tutkia alueesta ja sen suhteesta muuhun kaupunkiin, maakuntaan ja koko valtakuntaan. Näistä tarkastelulähtökohdista yleiskaavalle esitetyt sisältövaatimukset ja mahdollisen asuntorakentamisen mahdollisuudet näyttävät aivan toisella tavalla. Alueen merkittävyys vaatii siis mielestämme sekä valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden että maakuntakaavoituksen sisältöjen tarkkaa huomioon ottamista.

-Hyvinkäällä voidaan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö ottaa huomioon jo kaavoitetuilla tai suunnitteilla olevilla alueilla.

3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;

-Hyvinkään on mahdollisuus täyttää mm. MAL-sopimukseen liittyvä asuntorakentaminen jo kaavoitetuilla, suunnitteilla olevilla kaavoitusalueilla ja keskustan täydennysrakentamisella asetetut rakentamistavoitteet. Sveitsin aluetta ei tarvita asumiseen.

-Alue toimii matkailu-, virkistys- ja luontopalveluita tuottavana alueena .

-Mahdollisuudet julkisten tai yksityisten julkisluonteisten palvelujen jatkamiseen olisi hyvä selvittää.

4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;

-Joukkoliikenteen kehittäminen palvelee alueen virkistys- ja matkailukäyttöä.

5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;

-asuntorakentaminen vähentää muiden väestöryhmien mahdollisuutta käyttää aluetta. Kuten aikaisemmin kohdissa on esiin tuotu, palvelee alue tasa-arvoisesti kestävä kehityksen sosiaalisen ulottuvuuden kannalta parhaiten koko Hyvinkäätä. Alueen terveyttä edistävät ja kuntouttavat luontoelementit ovat erittäin tärkeitä hyvinkääläisille.

6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;

- mm. matkailuun liittyvät elinkeinoelämän mahdollisuudet menetetään. Kts. lähdeluettelossa mainitut julkaisut matkailuun ja elinkeinoelämään liittyen.

7) ympäristöhaittojen vähentäminen;

-pohjaveden laadun ja määrän heikkenemisen riski (kts liite 3). Pidämme tätä lainkohtaa valituksen kohteena olevan päätöksen hylkäämisen keskeisenä kohtana.

8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen;

-kulttuurihistoriallisten ja luonnonsuojeluarvojen menettäminen (kts liite 3). Pidämme tätä lainkohtaa valituksen kohteena olevan päätöksen hylkäämisen keskeisenä kohtana.

9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

- alueen rajautuminen luonnonsuojelualueeseen ja sitä kautta virkistysmahdollisuuksien takaaminen ei voi olla peruste

Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa

Maan omistaa kaupunki. Meille kaupunkilaisille alueen muuttaminen asuntorakentamiskäyttöön on kohtuuton haitta.

6.2 Osayleiskaavaaluonnoksessa tuotiin esiin vaikutusten arvio.

Mielestämme vaikutusten arvio ei täytä MRL 1§ 2 momentin kohtia, MRL 32§ 2 momentti 8) kohtaa

Vaikutukset ihmisen elinoloihin ja elinympäristöön

”Sveitsi on hyvinkääläisille tärkeää virkistysaluetta. Jotta uuden rakentamisen sijoittaminen virkistysalueena käytettävän alueen tuntumaan vähentäisi alueen virkistysarvoa mahdollisimman vähän, tulee rakennusten sopeuttamista ympäristöönsä kiinnittää erityistä huomiota. Asuinkerrostalojen rakentaminen Aleksis Kiven kadun puisto- ja urheilupalvelujen alueelle pienentää virkistysalueiden määrää nykytilanteeseen verrattuna. Lähialueella säilyy kuitenkin huomattava määrä virkistys- ja ulkoilukäyttöön soveltuvia alueita...”

Tähän kohtaa muistutuksissa ja mielipiteissä esitettiin eniten huolenaiheita

Mielestämme suunniteltu kerrostaloalue on MRL 32§ 2 momentin 8) kohdan eli rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaalimisen vastainen. Kaavoituksen mukaan luonnonsuojelualue toimii jatkossa virkistysalueena. Vaikutuksia luonnonsuojelualueeseen ei kaavoituksen mukaan ole, koska sinne ei rakenneta (se olisikin edellyttänyt luonnonsuojelualueen purkamisprosessia, joten tällainen argumentointi ei ole mielestämme asiallista, vaan tarkoituksena on vähentää ihmisten huolen aihetta ja samalla hakea hyväksyntää asuntorakentamiselle).

Kuten olemme useasti todenneet, mielestämme luonnonsuojelualueen ja Uudenmaan yhdeksi merkittävämmäksi mainitun kulttuurihistoriallisen alueen arvot heikkenevät, jos viereen rakennetaan kerrostalo alue. Kaavoituksen mielestä ei. Nähdäksemme Keski-Uudenmaan maakuntamuseo on samoilla linjoilla meidän kanssamme, kuten myös suurin osa muistutusten ja mielipiteen antaneista. Mielestämme kaavoituksen olisi saatava oman näkemyksensä taakse monipuolisempi asiantuntijanäkemyks. Asiasta olisi pitänyt myös kysyä kuntalaisilta ja matkailijoilta. Nyt kaavoituksen näkemys on tullut osayleiskaavaan. Päätäjät luottavat kaavoituksen asiantuntijuuteen, mutta mielestämme asiantuntijuus ei ole ollut riittävä tältä osin.

Vaikutukset ilmastoon

”Uuden rakentamisen sijoittuminen olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja toimivien joukkoliikennenyhteyksien varrelle vähentää tarvetta yksityisautoiluun ja siten vähentää uuden asutuksen ilmastokuormitusta.”

- Suunniteltu rakentaminen ei tarkoita sitä, etteikö myös muualle rakennettaisi. Jos valittavana olisi tämä tai joku kauempana olevan yhdyskuntarakenteeseen liittymättömän alueen rakentaminen, voisi alueelle rakentaminen olla ilmastoystävällisempää. Sveitsiin rakentaminen ei ikävä kyllä tarkoita, etteikö myös muualle rakennettaisi. Tulevilla asukkailla tulee olemaa myös autot. Jos kyse olisi aivan keskustan tuntumaan tapahtuvasta rakentamisesta voisi ajatella, että autoa ei koettaisi tarpeelliseksi. Voisi selvittää kuinka monella Sveitsi-Härkävehmaalla ja vastaavalla etäisyydellä asuvalla on auto. Luultavasti usealla.

- Lisäksi korostamme, että kotimaan matkailu tulee juuri ilmastonmuutoksen hillitsemisen takia lisääntymään ja Sveitsin mahdollisuudet ovat tässä. Myös alueen mahdollistamat ympäristökasvatukselliset toimet lisäävät lasten, nuorten ja aikuisten luontosuhdetta, mikä on tärkeä asia kestäväen kehityksen arvomaailman omaksumisessa. (kts. aikaisemmat kohdat ja niihin liittyvät lähdeluettelossa mainitut tuoreet selvitykset)

Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin

”Kävelyn ja muun liikkumisen ohjaamiseen luonnonsuojelualueella tulisikin kiinnittää enemmän huomiota, jotta maaston kuluminen voitaisiin rajata mahdollisimman pienelle alueelle.”

- Kerrostalojen yli tuhat asukasta tulisi käyttämään lähiluontoalueena herkkää luonnonsuojelualan harjualueita. Kävelyn ja muun liikkumisen ohjaaminen luonnonsuojelualueella ei ole mahdollista, niin että luontoarvoja ei menettäisi

Vaikutukset kaupunki- ja maisemakuvaan

”...avaamalla näkymiä talorivistön läpi kohti kohoavaa harjun rinnettä kohoavaa metsää ja pitämällä rakennuskorkeudet pääosin puiden korkeutta matalampana.”

-Kaavoitus vastaa näin, lausunnoissa, muistutuksissa ja mielipiteissä asia nähdään toisin. Kaavoitus asiantuntijana päättää asian. Tämä asia olisi vaatinut laajemman selvityksen.

Todetaan että *”Härkävehmaan koulun tontilla koulun purkaminen muuttaa maiseman julkisesta ympäristöstä yksityisemmäksi asuinalueympäristöksi”* Mikäli näin tehdään samalla se suuri muutos entiseen osayleiskaavaan.

Todetaan, että *”yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja toteutuksessa tulisi huolehtia siitä., että asuntorakentaminen ei privatisoisi keskeistä virkistys- ja matkailupalvelujen aluetta, vaan alue säilyttäisi julkisen ja avoimen luonteensa ”* Käytännössä tämä tarkoittaa jonkinlaista kulkuyhteyttä kerrostaloalueen vieren. Mielestämme kerrostalo alue tulee kuitenkin ikävä kyllä privatisoimaan alueen. Varsinkin suomalaiset kokevat vieressä olevan kerrostaloalueen yksityisen reviirin ulottuvan Sveitsin tyyppisessä metsäisessä alueessa hyvinkin pitkälle luonnonsuojelualan puolelle.

Vaikutukset kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

”Alueen rakennuskanta on kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokasta. Sveitsinpuisto on kokonaisuutena keskeinen osa hyvinkääläisten kulttuuriperintöä, jonka ominaispiirteiden säilyttämiseen tulee kiinnittää suunnittelun ja toteuttamisen yhteydessä erityistä huomiota. Härkävehmaan mahdollinen purkaminen (nyt siis mahdollinen ja jossain kohdissa kun puretaan) hävittää kauniiseen harjumaisemaan sijoitetun modernin koulurakennuksen. Mahdollisuuksia säilyttää jokin osa koulusta selvitetään yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä. Koulurakennuksen kunnan selvittäminen on kesken.”

Koulun kunto tuli selvitettyksi 26.7.2018. Kaavoitus ei ota kantaa, mitä kuntoselvitys merkitsee. Tähän tarvitaan tarkempi selvitys. Onko arvokas koulurakennus kunnostettavissa? Mahdolliset käyttötarkoitukset julkiseen tai yksityiseen käyttöön on selvitettävä paremmin. Kuntoarviossa esitetyt kustannukset eivät mielestämme vaikuta suurelta. Koulusta ei todettu mm. hometta. Vaikutelma on, että rakennus voitaisiin kohtuullisin kustannuksin säilyttää. Tässä vaikutusten arviointi kohdassa ei tule esiin, että alue on suurelta osin UUDENMAAN MERKITTÄVÄÄ KULTTUURIHISTORIALLISTA KOHDETTA LIITTYEN LUONNONPUISTON ARVOIHIN.

7.ERILAISTEN INTRESSIEN YHTEENSOVITTAMINEN

Kaavoitus on pyrkinyt sovittamaan yhteen erilaisia intressejä, jotka Sveitsin alueella liittyvät asuntorakentamisen sopeuttamisen matkailuun, virkistykseen ja luontoelementteihin. Kaavoitus on pyrkinyt osoittamaan, että nämä erilaiset intressit ovat yhteen sovittavissa. Mielestämme intressien sovittamista ei ole selvitetty riittävästi ja mitä ilmeisemmin ne ovat joiltain osin sovittamattomista, jolloin on tarkasteltava yleisiä ja yksityisiä hyötyjä ja haittoja, jotta pystytään tekemään oikeudenmukainen päätös alueen kehittämisestä.

Matkailuun liittyvät ristiriidat

- Kaavoitus katsoo, että lomaosake- ja kerrostalojen asukkaat tulevat olemaan hotellin palvelujen käyttäjiä ja lisäävät näin hotellin toimintaedellytyksiä. Lisäksi katsotaan, että kaunis kulttuuri- ja luontomaisema ei tärvelly matkailun kannalta haitallisesti. Meidän näkemyksemme matkailun ja kerrostalojen yhteensopimattomuudesta nojaa mm. liitteenä oleviin matkailuun liittyviin julkaisuissa esitettyihin kehitysnäkymiin, joita alueelle rakennettavat kerrostalot haittaavat merkittävästi. Matkailijat arvostavat luonto- ja kulttuurikohteita, joita alue nyt tarjoaa ja niiden menetys on menetys myös matkailulle. Hotellin toimintaedellytyksiä lisää markkinointi ja palvelujen hyvä laatu ja niiden jatkuva kehittäminen.

Virkistäytymiseen liittyvän intressin sovittaminen kerrostaloalueeseen.

-Kaavoituksessa on katsottu, että luonnonsuojelualue voi jatkossa toimia virkistysalueena. Luvataan pitää huoli siitä, että riittävä määrä parkkipaikkoja alueella säilyy ja myös jalka- ja pyörätie luonnonsuojelualueelle ovat riittävät. Maakuntakaavassa alue on siis katsottu olevan pääosin virkistysaluetta. Kerrostalot vähentävät oleellisesti tätä, lähes poistavat. Laajat virkistysalueet kaupungin keskustan tuntumassa ovat erittäin keskeinen osa yhdyskuntarakennetta. Merkittävän virkistysalueen poistuminen on suuri menetys hyvinkääläisille ja lisäksi paine luonnonsuojelualueen käyttöön entisestään lisääntyy.

Luontointressin sovittaminen kerrostaloalueeseen.

-Kerrostaloalue tulee, kuten kartoista näkyy hyvin suurelta osin luonnonsuojelualueen keskelle. Luonnonsuojelualue on herkkää harjualueita. Ympäristönsuojeluyhdistyksen asiantuntemuksen perusteella alue ei tule kestävästi uusien lähiasukkaiden käyttöpainetta. Mielestämme kulkemista luonnonsuojelualueella ei voida millään teknisillä tai muilla kulkemissuhteilla ratkaista, vaan luontoarvot tulevat merkittävästi heikkenemään. Lisäksi ratkaisut pohjaveden muodostumisen ja laadun takaamisen kannalta sekä hulevesien käsittely eivät ole mielestämme sillä pohjalla, etteikö vaaraa luontoarvojen menettämiselle synny.

Intressiristiriitaa asuntorakentamisen määrään ja sijoittamispaikkoihin liittyen.

-Mielestämme mm. MAL-sopimukseen liittyvä asuntorakentaminen (max. 10 000 henkilöä vuoteen 2040) pystytään hyvin ratkaisemaan Hyvinkäällä jo kaavoitetuilla ja suunnitteilla olevien kaavoitusalueiden sekä täydennysrakentamisen avulla. Hyvinkään ei tarvitse aloittaa rakentamista arvokkaimmasta alueesta, jolla on niin suuri merkitys hyvinkääläisten identiteettiin sekä matkailu-, virkistys- ja luontoarvoihin liittyen. Ymmärrämme maankäytösopimuksen tehneen Finex Capital Oy:n intressin saada rakentaa arvokkaalle paikalle, mistä mahdollisesti voittoa voisi kertyä enemmän, mutta mielestämme yksityisen intressi painaa liiaksi tässä kokonaisuudessa. Kaavoituksessa ja Hyvinkään Pelikirjassa (KH:n joulukuussa 2016 hyväksymä kaupunkistrategia. Huom! tähän kaupunkistrategiaan liitettiin vielä hyväksymätön kaava) katsoo Hyvinkään vetovoimaisuuden liittyvän mm. Sveitsin kerrostaloalueeseen Mielestämme tätä vetovoima tekijää on tarve vielä miettiä uudelleen, niin kuin varmasti tullaan tekemäänkin. Kaupunkistrategiat ovat jatkuvassa muutostilassa.

Mielestämme oikeuden tulisi katsoa alueeseen liittyvän niin monia ristiriitaisia intressejä, joiden sovittaminen ei ole riittävällä tasolla selvitetty ja työstetty ja päätyisi hylkäämään kokonaisuuskäytäntä käyttäen nyt valtuustossa hyväksytyyn osayleiskaavan. Asuntorakentaminen on lopullista, mielestämme asuntorakentamisen vaikutuksia kyseiselle alueelle ei ole riittävän kokonaisvaltaisesti selvitetty.

8.YLEISET JA YKSITYISET HYÖDYT JA HAITAT

Jos asiaa tarkastellaan yleisen hyödyn tai haitan näkökulmasta, niin mielestämme pohjaveden pilaantumiseriski, luonnonarvojen menettämisen riski sekä matkailuun negatiivisesti vaikuttamisen riski ovat tässä tapauksessa suurempia kuin kaupungin alueelle muuttaneista veronmaksajista saama hyöty, hotellin loma-asuntojen ja kerrostaloasukkaiden hotellin palveluja käyttävien tuoma hyöty tai yksityisen toimijan kalliista asunnoista saama hyöty. Rakentamiseen löytyy hyviä paikkoja muualta Hyvinkäältä ja hotellinmenestysmahdollisuudet eivät liity vieressä olevaan kerrostaloalueeseen, vaan ennen kaikkea markkinointiin ja luonto- ja kulttuuripalvelujen ideoimiseen sekä yhteistyöhön koko Uudenmaan alueen muiden matkailutahojen kanssa (kts Uudenmaan matkailunäkymät 2050)

9.KESTÄVÄ KEHITYS

Lopuksi haluamme vielä painottaa kestävä kehityksen näkökulmaa, mikä MRL ja ympäristöoikeudessa on ymmärtääksemme yksi keskeinen periaate. Sveitsi matkailu- virkistys- ja luontoarvoja tarjoavana alueena mahdollistaa Agenda 2030 kestävä kehityksenperiaatteiden toteutumisen paremmin kuin kerrostaloalueena. Lähimatkailu vähentää huomattavasti päästöjä ja lisää elinkeinotoimintaa, missä luonnonvarojen kulutus on vähäistä. Luontopalvelut ja lähiruoka tästä yhtenä esimerkkinä. Virkistyminen Sveitsin puistossa on kaikille hyvinkääläisille paljon hyvinvointia ja terveyttä luova elementti. Puiston käyttö ei ole riippuvainen tulotasosta. Monelle hyvinkääläiselle tämä merkittävä virkistysalue on ollut helppo saavuttaa ilman autoakin. Virkistysalueen siirtyminen luonnonsuojelualueelle ja uuden asumisalueen rakentuminen luonnonsuojelun alueen viereen vähentää luontoarvoja ja tekee tosiasiallisesti muille hyvinkääläiselle alueen vaikeammin saavutettavaksi. Alueen mahdolliset kehitysnäkymät matkailu- ja virkistys- ja luontoarvoista lähtien lisäävät mahdollisuutta mm. ympäristökasvatuksellisten elementtien huomattavaan lisäämiseen alueella. Tähän vaihtoehtojen mahdollisuuksien vaiheeseen ei kaavatyössä päästy, koska osallistumismahdollisuudet kaavan suunnitteluun olivat mielestämme hyvin vähäiset ja se on mielestämme MRL:n 1§ 2. momentin vastaista.

10.LOPUKSI

Olemme pyrkineet valituksessamme tuomaan esiin alueen merkitystä Hyvinkäälle ja Uudellemaalle. Pidämme tärkeänä, että oikeus tutkisi onko lainopillisesti mahdollista kokonaisharkintaa käyttäen tehdä hylkäävä päätös. Jos oikeusistuimien toteaa, että kaavoitusprosessi on muodollisesti hoidettu lain säädösten mukaisesti, näkisimme alueen merkittävyyden kannalta kuitenkin, että oikeusistuimien tässä tapauksessa pystyisi käyttämään niitä laintulkinta- ja soveltamiskriteereitä, mitkä ympäristöoikeudellinen käytäntö ja muut tulkintoja jatkuvasti muuttavat periaatteet mahdollistavat.

Lisäksi katsomme, että oikeusistuimien tulisi tutkia onko osayleiskaavaan liittyvissä selvityksissä ja muistutuksiin ja lausuntoihin liittyvissä vastineissa käytetty riittävää yhteiskunta- ympäristötekniistä ja luonnontieteellistä tutkimus- tai muuta tietoa. Viittaamme tässä erityisesti pohjaveden suojeluun, luontoympäristön haitalliseen muuttamiseen, matkailun merkityksen kasvamiseen Uudellamaalla sekä merkittävän maakuntakaavatasolla noteeratun virkistysalueen menettämiseen.

Mielestämme alueeseen liittyy valtakunnallisia tavoitteita, jotka ovat ristiriidassa osayleiskaavassa määritellyn asuntorakentamisen kanssa. Lisäksi osayleiskaava ei ole ottanut huomioon maakuntakaavan sisältöä.

Katsomme, että valituksessamme MRL:n lakiin perustuvien näkemystemme ja niihin liittyvien perusteluihimme pohjautuen, oikeus tutkisi osayleiskaavan lainvoimaisuuden ja mahdollisuudet osayleiskaavan hylkäämiseen.

-Selvitys valitusajasta. Pöytäkirjan mukaan päätös on asetettu nähtäville 1.6.18. Tästä 30 tiedoksi saanti päivää lukuun ottamatta on 9.7, jolloin siis viimeinen valituksen jättöpäivä (kts liite 5)

- Valituksen kohteena oleva päätös (kts liite 6)

Päiväys

Hyvinkää 2.7.2018

Vakuudeksi MeidänSveitsi-liikkeen puolesta:

Auli Hyyrynen, Walteri Nummelin, Terhi Taipale-Lepola ja Sirpa Kalliomaa

Liitteet:

1. Asukaskysely helmi-maaliskuu 2016 (kyselyn tulokset.pdf)
2. Asukaskysely huuhti-toukokuu 2016 (karttakyselyn-yhteenveto KH 30.5.2016.pdf)
3. Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistyksen lausunto osayleiskaavaehdotukseen
4. Esimerkkejä kaavoitusprosessista, muistutuksista ja vastineista
5. Selvitys valitusajasta
6. Hyvinkään kaupungin valtuuston päätös Sveitsi-Härkävehmaan osayleiskaavasta

LÄHDELUETTELO

1.”Matkailun aluerakenne Uudellamaalla 2050-julkaisu”

Uudenmaanliiton julkaisuja E 180. Julkaisuvuosi 2017

Miksi matkailun kehityskuva?

- Maakuntakaavoituksen tueksi

-TEM:n matkailun tiekartan (matkailustrategia) suositus matkailun maankäyttöstrategioiden laatimisesta osana maankäytön suunnittelua

-Uudenmaan matkailun eritysluonne; matkailun kasvulle on todellista potentiaalia useiden vetovoimatekijöiden vuoksi –

-Matkailun edistämiskeinot maakuntakaavoituksessa selvitystyön tulokset Tarve on tunnistettu matkailun ja maankäytön yhteen sovittavalle kehittämiselle

Matkailun kehityskuva 2050

Päätavoitteet

- Edistää maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävien matkailukokonaisuuksien syntymistä ja nykyisten vahvistumista
- Tukea yhteistyötä useiden toimijoiden välillä
- Parantaa keskeisten matkailukohteiden verkottumista ja saavutettavuutta
- Edistää ja tukea kestäviä ratkaisuja ja kestävää kehitystä, edistää hiilineutraalisuuden tavoitetta
- Huomioida ja hyödyntää Uudenmaan, Suomen ja koko Skandinavian matkailullisia vahvuuksia
- Huomioida alueen kehittämisen kokonaisuutena
- Edistää monipuolisten ja houkuttelevien matkailupalveluiden syntymistä sekä palveluiden tuotteistettavuutta ja saatavuutta
- Edistää monikäyttöisten ja ympärivuotisten matkailualueiden, reittien ja -kohteiden syntymistä
- Huomioida matkailun tulevaisuuden megatrendit ja matkailijoiden tarpeet

Matkailun kehityskuva 2050 Kaupunki- ja kulttuurimatkailun erityistavoitteita

- Kaupunki- ja kulttuurimatkailun alueiden ja – porttien saavutettavuuden kehittäminen ja verkon luonti - Kaupunki- ja kylämatkailun alueiden ja kohteiden ominaispiirteiden ja profiilien kirkastaminen, parempi hyödyntäminen matkailussa ja aluekehittämisessä sekä ominaispiirteiden vahvistaminen
- Kulttuuriympäristöjen parempi hyödyntäminen matkailukohteina
- Maisemallisesti ja matkailullisesti keskeisten rannikkokohteiden tunnistaminen sekä saavutettavuuden ja palveluiden parantaminen
- Seudullisten ja maakunnallisten matkailukokonaisuuksien kehittäminen (mm. helminauhat)
- Kaupunki- ja kylämatkailualueita yhdistävien reittien kehittäminen, mm. pyöräilyreitit
- Rannikon ja jokilaaksojen maisemareittien kehittäminen
- Uudenmaan erityispiirteiden hyödyntäminen mm. ostosmatkailu, ruokamatkailu, saunakulttuuri, teollisuushistoria, kartanot, tapahtumat ja taide”

Hyvinkää ja osayleiskaavan Sveitsin alue on osana edellä mainittua Uudenmaan matkailun kehityskuvaa. Tätä raporttia emme tuoneet valituksessamme esiin. Raportti on kuitenkin valmistunut jo 2017 , joten sen olisi pitänyt olla kaavoitusprosessissa huomioitu.

2. Uudenmaan kulttuuriympäristöstrategia 2018-2020
ELY, Uudenmaan kulttuuriympäristötyöryhmä

Tavoite: Uudenmaan kulttuuriympäristöstrategian tavoitteena on kehittää Uudenmaan arvokasta, monipuolista ja kerroksellista kulttuuriympäristöä sen ominaispiirteet säilyttäen ja siihen kytkeytyviä uusmaalaisia identiteetti-arvoja kunnioittaen. Strategian tavoitteena on, että kulttuuriympäristö tunnustetaan voimavarana ja merkittävänä taloudellisena resurssina, joka on tuotteistettavissa esimerkiksi matkailussa ja asuinalueiden markkinoinnissa. Kulttuuriympäristöstrategia edistää kestävästä kehitystä ja hiilineutraliutta. Strategia tähtää olemassa olevan rakennuskannan hyödyntämiseen sen purkamisen sijaan. Rakennusten korjaamisella on myös mittava työllisyysvaikutus sen työvoimavaltaisuuden vuoksi.

3. Uudenmaan keskusprofiilit 2018 Uudenmaan liiton julkaisuja E 197-2018

- Hyvinkää luokitellaan seutukeskukseksi. Luokkaan kuuluvat seutukeskukset Porvoo, Hyvinkää, Lohja ja Tammisaari, joiden keskustarakenne on kaupunkimaista...Etenkin historiallisesti kerrostuneet kaupungit ovat keskeisiä myös matkailun kannalta.. Seutukeskuksille ovat luonto- ja kulttuuriarvot tärkeitä ja ne omaavat historiallista kerrostumaa.

Kaavoituksen vastine tähän liittyen: S-H osayleiskaava ei heikennä Hyvinkään keskustaajaman asemaa seutukeskuksena vaan päinvastoin vahvistaa sitä. Historiallinen kerrostuneisuus ei voi tarkoittaa kehittämisen lopettamista johonkin tiettyyn ajanjaksoon.

4. Miten kehittää luonnon virkistys- ja matkailukäyttöä Suomessa?

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan artikkelisarja 2/18

-Raportissa todetaan, että luontoon perustuviin matkailu-, hyvinvointi-, ja virkistyspalveluihin liittyy merkittäviä kasvumahdollisuuksia. Raportissa korostetaan myös liiketoimintaedellytysten vahvistamista.

5. Missä maat on mainioimmat, Uudenmaan kulttuuriympäristöt.

Uudenmaan liiton julkaisuja E 114-2012

Alkupuhe (osa siitä):

Uudenmaan kulttuuriympäristöselvitystä on tehty koko laajentuneen maakunnan alueelle osana Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan laadintaa. Selvityksen tavoite on ollut tuottaa ajantasaista tietoa Uudenmaan arvokkaista kulttuuriympäristöistä kuntaja maakuntakaavoituksen tueksi. Selvityksessä saatua tietoa on käytetty vaihemaakuntakaavan taustaa-aineistona. Seuraavilla kaavakierroksilla kulttuuriympäristöjä tullaan käsittelemään maakuntakaavassa myös omana teemanaan. Kaavaratkaisu muodostetaan tämän selvityksen ja muun maankäytön yhteensovittamisen pohjalta maakuntakaavaprosessissa yhdessä osallisten kanssa.

Uudellamaalla maakuntakaavoitus on perinteisesti ohjannut suunnittelua kulttuuriympäristöalueilla joustavasti. Nämä kulttuuriympäristöjen rajaukset ovat suuntaa-antavia ja niitä tulee arvioida tarkemmin yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Selvityksen ominaispiirrekuvaukset antavat tietoa siitä, mihin asioihin kuntakaavoituksessa ja vaikutusten arvioinneissa tulee erityisesti kiinnittää huomiota. Parhaimmillaan kulttuuriympäristö on elävä ja elinvoimainen, ja arvoalueilla on usein eri aikakausien kerrostumia. Siksi onkin tärkeää jättää kulttuuriympäristöjen suunnittelussa ja vaalimisessa tilaa myös huomisen kulttuuriympäristöille kehittyä.

Hyvinkään Sveitsi on kohde 96

” Hyvinkään Sveitsi luonnonpuisto Ensimmäisellä Salpausselällä oli tunnettu kauneudestaan ja terveellisestä ilmanalastaan jo 1800-luvun jälkipuoliskolla.”

Perustelut: Salpausselkään liittyvä kansanpuisto

6. Kai Kokko: Ympäristöoikeuden perusteet, 2017